

Lausunto Itä-Suomen hovioikeuden ja Kouvolan hovioikeuden yhdistämisestä, oheismateriaali

Maakuntahallitus § 51

Oikeusministeriö asetti 23.6.2010 toimikunnan laatimaan ehdotus hovi- ja hallinto-oikeusverkoston kehittämiseksi siten, että tavoitteena oli asiamäärältään ja rakenteeltaan mahdollisimman tasakokoiset hovi- ja hallinto-oikeudet. Lisäksi toimikunnan tehtävänä oli arvioida hovi- ja hallinto-oikeuksien sijaintipaikkakunnat.

Toimikunta ehdottaa, että

1. Itä-Suomen hovioikeus ja Kouvolan hovioikeus yhdistetään uudeksi Itä-Suomen hovioikeudeksi, jonka toimipaikaksi tulisi Kouvola,
2. Kuopion ja Kouvolan hallinto-oikeudet yhdistetään ja Itä-Suomen hallinto-oikeuden toimipaikaksi tulee Kuopio, Oulun ja Rovaniemen hallinto-oikeudet yhdistetään ja Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden toimipaikaksi tulee Oulu,
3. Kainuun käräjäoikeus siirretään Itä-Suomen hovioikeuden piiristä Rovaniemen hovioikeuspiiriin,
4. Pirkanmaan käräjäoikeus siirretään Turun hovioikeuspiiristä Vaasan hovioikeuspiiriin ja Satakunnan käräjäoikeus Vaasan hovioikeuspiiristä ja Hyvinkään käräjäoikeus Kouvolan oikeuspiiristä Turun hovioikeuspiiriin.

Esitettyjä yhdistämissä perustellaan sillä, että yhdistettävälle tuomiopiireille saadaan toiminnallisesti, maantieteellisesti ja alueellisesti tarkoituksenmukaiset tuomiopiirit ja sijaintipaikat. Toimikunnan ehdotukset perustuvat myös arvioihin tuomioistuinten henkilöstömääristä ja uudistusten kustannus- ja tuottavuusvaikutuksista. Tuomioistuinten välillä on runsaasti eroja asioiden käsittelyajoissa ja asiat painottuvat Etelä-Suomen tuomioistuimiin. Työryhmä jättää pohdittavaksi mm. mahdollisuudet keventää hovioikeusmenettelyä, esim. vähentää toistuvia suullisia pääkäsittelyjä ja miten ns. matkakäräjiä eli istuntojen pitämistä muualla kuin tuomioistuimen sijaintipaikkakunnalla voitaisiin vähentää.

Oikeusministeriö pyytää maakuntaliiton lausuntoa toimikunnan mietinnöstä "Hovi- ja hallinto-oikeusverkoston kehittäminen" viimeistään maanantaina 20.6.2011.

Valmistelija: hallintojohtaja Jarmo Muiniekkä

Päätösehdotus:

Pohjois-Savon maakuntahallitus ei hyväksy toimikunnan ehdotusta Kuopiossa sijaitsevan Itä-Suomen hovioikeuden ja Kouvolan hovioikeuden yhdistämisestä uudeksi Itä-Suomen hovioikeudeksi, jonka toimipaikaksi tulisi Kouvola.

Perusteluina maakuntahallitus toteaa seuraavaa:

1. **Toimikunnan työn lopputulos määritelty jo toimeksiannossa**
Toimikunnan tehtävä oli suunnitella tasasuuruisten hovioikeuksien verkosto ja vähentää 1-2 hovioikeutta. Työn lopputulos määriteltiin näin jo toimeksiannossa. Asianmukaista olisi ollut antaa toimikunnan tehtäväksi selvittää koko maan kannalta paras mahdollinen hovioikeusverkosto. Toimeksiannon lähtökohta on väärä. Oikeuspalvelujen saavutettavuuden kannalta ei ole mielekää pyrkiä tasasuuruisiin hovioikeuksiin. Myöskään hovi- ja hallinto-oikeuksien sijoituspaikkojen suunnittelua ei olisi tullut kytkeä toisiinsa, koska niillä ei ole toiminnallista yhteyttä.

2. **Toimikunnan kokoonpanossa ei ole ollut Itä-Suomen edustajia mukana**
Toimikunnassa oli edustus Vaasan, Kouvolan ja Rovaniemen hovioikeuksista ja muut jäsenet ja pysyvät asiantuntijat olivat pääkaupunkiseudulta.
3. **Esitys on Itä-Suomen hovioikeuden osalta tarkoitushakuinen**
Hovi- ja hallinto-oikeuksien ehdotetusta uudelleen järjestelystä arvioidaan saavutettavan henkilöstösäästöjä yhteensä 0,8 - 1,0 M€/v., mutta ei esitetä laskelmaa siitä, miten lukuihin on päästy. Lisäkustannuksia todetaan aiheutuvan esim. pitenevien etäisyyksien sekä lisätilan tarpeiden vuoksi, mutta laskelmia tai edes arviota ei esitetä. Taloudelliset kokonaisvaikutukset ovat jääneet selvittämättä.
4. **Pohjois-Savon liitto korostaa painavimpana perusteena, että itäsuomalaisten tosiasiallinen muutoksenhakuoikeus kaventuu**
Muutoksenhakuoikeus kaventuu, kun kulut muutoksenhakijalle kasvavat. Näin Itä-Suomen kansalaisten ja yritysten oikeusturva vaarantuu. Kulut kasvavat, kun matka oikeuspaikalle pidentyy, lisäkuluja syntyy suorista matkustuskustannuksista ja todistajanpalkkioiden, asianajopalkkioiden ja asianosaisten omien ansionmenetysten muodossa. Esim. laajassa siviiliriita-asiassa siirron aiheuttama lisäkustannus on n. 2.000 - 3.500 € asianosaista kohden.
5. **Hovioikeuden toiminnallisesti ja taloudellisesti paras sijoituspaikka Itä-Suomessa on Kuopio**
Toimikunnan käyttämät tiedot toimitiloista ja henkilöstömääristä ovat väärät. Hovioikeuden sijoittaminen Kuopioon on taloudellisesti edullisempaa, kuin sen sijoittaminen Kouvolaan. Itä-Suomen hovioikeuden Kuopion nykyisiin tiloihin mahtuu myös Kouvolan hovioikeuden henkilökunta ilman lisäkustannuksia. Kouvolaan hovioikeus sijoituisi kahteen rakennukseen, joiden välinen etäisyys on lähes 1 km. Oikeudenhoidon kannalta hovioikeuden sijoittamisesta Kuopioon tulisi vähemmän haittavaikutuksia, kuin sen sijoittamisesta Kouvolaan. Kouvolaan hovioikeus olisi aivan hovioikeuspiirin etelärajalla. Kuopio on sijainniltaan huomattavasti keskeisemmällä paikalla. Edestakainen matka Kuopiosta Kouvolaan on n. 550 km ja Joensuusta Kouvolaan n. 650 km.
6. **Kouvola kuuluu aluehallinnossa pääkaupunkiseudun yhteyteen**
Kymenlaakson maakunta valitsi yhteistyöalueekseen Etelä-Suomen. Tähän asti aluehallintouudistuksissa (esim. verohallinto, poliisihallinto) on vedottu maakuntapohjaisiin tai ELY-keskus tai AVI-jakoihin, joiden kerrannaisia, valtion eri toimijoiden aluejaot tulisi noudattaa. Jos Itä-Suomen hovioikeus siirretään Kouvolaan, jäävät Sisä-Suomi ja Itä-Suomi vaille hovioikeutta.
7. **Toimikunnan mietintö ei kelpaa hallitusohjelman jatkotyön pohjaksi**
Pohjois-Savon maakuntahallituksen mielestä toimikunnan mietintö ei kelpaa jatkotyön pohjaksi. Oikeusministeriön tarkoituksena on ollut, että toimikunnan työn pohjalta otettaisiin hovi- ja hallinto-oikeusverkostojen kehittämisestä maininta hallitusohjelmaan. Näin ollen hallitusohjelmaan ei pidä ottaa mitään mainintaa hovi- ja hallinto-oikeusverkostosta. Enintään voidaan mainita, että selvitystyötä jatketaan, kun on saatu kokemuksia uudesta hovioikeusmenettelystä ja nähty, tuleeko lähivuosina toteutettavaksi vielä uusia mm. uuden tekniikan lisääntyvään käyttöön pohjautuvia työmenetelmiä.

Päätös:

Maakuntahallitus hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Tarkastetusta pöytäkirjasta otetun otteen oikeaksi todistaa:

Kuopiossa 13.10.2011

Jarmo Muinieka
pöytäkirjanpitäjä